

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Series Actorvm Omnivm In Canonizatione Sancti Thomae a Villanova, Cognomento Eleemosynarij

Romae, 1658

Eminentissimi, & Reuerendissimi Domini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9857

8.
eiusdem Beati Canonizationem tutò deueniri; tamen Sanctitati
sue acceptissimum fore, vt rursus Thomæ præclara gesta nouo
examine subicerentur, & singuli nedum Cardinales, sed Con-
sultores S. Congregationis suas sententias de super appetent.

Verùm quia Eminentissimus Pallottus eiusdem causæ Relator
procul ab Vrbe erat, eius loco subrogatus fuit Eminentissimus
D. Cardinalis Chifius.

Hac absoluta Congregatione, statim compendium actorum
omnium in eadem causa ad Eminentissimos Cardinales, & ad
Consultores Sac. Congreg. transmisi tenoris, vt sequitur.

Eminentissimi, & Reuerendissimi Domini

Frater Thomas de Villanoua Ordinis Eremitarum S. Au-
gustini Archiepiscopus Valentinus natus est in Domo materna
oppidi fontis plani Toletanæ Diœcesis anno 1488. ex Alphonso
Thoma Garzia de Villanoua eiusdem Diœcesis, & Lucia Marti-
nez eximie charitatis Coniugibus, & in Catholicæ Religionis
cultum mirè propensis.

Thomas à pueritia se futurum virum Religiosissimum, & in
pauperes mirè liberalem ostendit: etenim ientacula pueris gym-
nasium petentibus dari solita, egenis particbatur, & vestes, qui-
bus indutus erat, ijs erogabat: Xenodochia dietim visebat, &
parentum imperio obsequentissimus, puerilia prorsus abhorrens,
vigilijs, alijsquè carnis macerationibus assiduè vacabat: In ora-
tione planè indefessus extitit, adeoque modestus, & castus, vt
nunquam oculos à terra eleuare consueuerit, & Virgo communi
iudicio putaretur.

Anno ætatis 22. ad Vniuersitatē Complutensem perrexit, & in
Collegio Sancti Ildephonsi quinquennio, ad omnium liberalium
Artium, ac præsertim Sacræ Theologiæ studia incumbens, nun-
quam ab orationibus, ieiunijs, & flagellis abstinuit: subindè,
defuncto Patre, quæcumquè haberet, in pauperes erogare de-
creuit, & integro patrimonio Virginibus pauperibus fœminis
alendis, addicto, annum agens 27. salutis 1516. in Conuentu Sal-

man-

mantino Ordinis S^{an}cti Augustini nomen dedit; & proximo anno
ibidem professionem emisit.

Vix biennio elapso Prior eiusdem Conuentus successus est, &
inde ad præstâtissima quæquæ Religionis munia subeunda trans-
latus, ita se gessit, vt tandem numero Reformatorum Constit-
tionis Ordinis ad scribî promeruerit, & eam quæ Sanctitatis notam
attigit ieiunijs, carnis flagellationibus, assiduis precibus, & con-
cionibus semper intentus; vt Carolus V. Augustus, & Philip-
pus II. Rex Hispaniarum Catholicus, Thoma tantum Præsule,
labe factatam Valentini Cleri disciplinam restitui potuisse pu-
auerint; & nè, vt antea Granatensem Ecclesiam regendam recu-
sauerat, etiam Valentini curam suscipere Thomas idem abnue-
ret, sub excommunicatione, & vi præcepti obedientiæ, cellam
deserere coactus est, quæ tantum contentus vivebat, & ad Cathe-
dralem simplici Religiosi habitu indutus, socio tantum comite
pedes accessit.

Ecclesiasticam disciplinam, & Laicorum mores coacta syno-
do, multis affectus iniurijs, restaurauit; mox ad particularium
salutem promouendam conuersus, plurimos ad salutis semitas
æque prudentis, ac ignitæ charitatis vsurauocauit.

Quo verò fuit in pauperes liberalis, eò parcior erga se ipsum,
& consanguineos ostendit se se: etenim, vt egenis, quorum se pa-
rentem agebat, largius subueniret, laceras induebat vestes, quas
proprijs manibus refarciebat; Cubiculum storeis tantum ob-
ductum habens, super sarmentis in terram fratris quiescere con-
sueuerat; ultra quartam pulli partem sibi parari, nec senio con-
fectus assensit, lintea è proprio cubili desumens, & indusijs se-
ipsum exuens, ea in pauperes erogabat; ratus eas, quæ pauperum
erant, præter iniuriam illis denegari non posse: nequæ æquum
videri, vt seruus, quem se ipsum esse profitebatur, pinguiori ci-
bo, quo Dominus, vtpotè egenus, vesceretur. Catalogum
pauperum omnium, penès se retinebat, vt singulis pro egestate
consulere posset, Puellis egenis dõtem pro conditione suppedit-
abat: at cum fratri germano pecunias ab eo petenti scuta cen-
tum, & duobus consanguineis quinquaginta singulis tribuis-
set, dimidium deindè consuetae portionis comedit, quod us-

oluo

B

què

què pecuniam prædictis traditam recuperasset, nè illa pauperes loci fraudaret.

In subditis verò è iugo seruitutis redimendis, ingentem pecuniae vim profudit, & pauperes, in omnium Valentiae Ecclesiae reddituum Dominos recognoscens, quaecumquè ex his percipiebat per eius manus, tanquam per pontem ad egenos esse traijcienda afferbat.

Tria erexit Collegia, quae pinguibus ditauit prouentibus; Primum scilicet Valentiae, secundum Compluti, & Tertium Oriolae, à quibus viri tum probitate, cum doctrina præstantes quamplurimi prodierunt.

Interea mirabilia operari dignatus est Deus in seruo suo; triticum enim multiplicauit in horreo ipsius, & paralyticum signo Sanctissimae Crucis per Thomam producto, pristinae salutis restituit.

Continuam insuper Dei seruus patiebatur mentis eleuationem, itaut à concionibus, & à Diuinorum operatione palam abstinere cogeretur, exinde mundanam gloriam consequi reuens; verum die Ascensionis Dominicae eleuatus à terra, prorsus immobilis mansit integro duodecim horarum interuallo, à plerisque visus.

Cumquè experientia didicisset Thomas, pauperes foeminas natorum extra portas proiectorum interitum negligere, ad se pueros afferri curauit, & ingentem summam in iisdem alendis, & educandis impendit.

Tandemquè meritis plenus, pauperrima suppellectili, quae ei tantum supererat, inter pauperes familiares diuisa, oblitus Commentariensis egeni Patrisfamilias, eidem cubile, in quo agebat animam donauit; & reuentibus familiaribus, ipsum super stoream, ut fieri indicabat, prosternere, mira humilitate pro visceribus Iesu Christi à Commentariensi eiusdem cubilis usum ad mortem usquè postulauit.

Episcopo Segriano eius desperatam salutem nunciante, gratias egit, & exhilaratus addidit: Lætatus sum in his, quae dicta sunt mihi, in Domum Domini ibimus; ac subindè illud Sancti Martini vsurpans, inquit, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso

cuso laborem, fin minus, cupio dissolui, & esse tecum: & illicò
 quinquemille aureos, ei ab Oeconomo propalatos in pauperes
 erogari iussit, acceptoque responso, egenis omnibus abundè sub-
 uentum esse, attamen mille, & quingentos aureos superesse: in-
 quit: Cur hic me detinetis, adhuc, ne eam ad fruendum bono,
 quod mihi parauit Dominus? properate igitur, & opus ab-
 soluite, ne ipse diutius hic in labore remorer, sed tandem in pa-
 ce Christi quiescam; reliqua verò nummorū quantitate dispersa,
 Deo gratias agens, addidit. Nunc lætus ad agonem propero,
 nudus cum nudo, nil habens vndè teneat, strenuè luctaturus:
 iussitquè se sacro Oleo muniri, & Clerum vocari, cui, sumpto
 Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, sanctitatem vitæ, & enixam
 Sanctæ Sedis Apostolicæ obedientiam ex Testamento legauit;
 sacrum post hæc audiuit, & Venerabili Sacramento ad eleuatio-
 nem mira humilitate adorato, tum deniquè lachrymarum vim
 profundens, recitauit psalmum: Nunc dimittis seruum tuum
 Domine; eoq; absoluto subdidit: In manus tuas Domine com-
 mendo spiritum meum; & hæc dicens, expirauit die octaua Se-
 ptembris salutis anno 1555. vesperi inter septimam, & octauam
 horam.

Euulgata Episcopi desperata salute, Clerus, & populus ge-
 mebundi supplicationes per vias, stationes in Ecclesijs egerūt,
 mox audito pulsu Cāpanæ, illius obitum nunciantis, ita planctus
 omnium erupit, vt sanè vniuersalis iudicij imaginem dies illa
 præferre videretur; Necessè autem fuit, vt fratres Sancti Au-
 gustini horam sepulturæ Cadaueris occultarent, nè populus exe-
 cutionem operis impediret.

Successiuè tanta dignatus est Deus operari miracula in illos,
 qui Thomæ patrociniū implorabant, vt desuper ab Ordinario
 processus informatius compilatus, Sac. Congregationi exhibi-
 tus fuerit anno 1608. Quare ad preces Philippi III. Hispaniarum
 Regis Catholici, Præsulum, Procerum, Deputatorum Regni
 Valentia, ac totius Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, tertio
 repetitas, fuit commissa relatio contentorum omnium in pro-
 cessu prædicto Cardinali Millino, qui mandatum impleuit die
 24. Augusti eiusdem anni, & Congreg. censuit, sufficientem fumū
 haberi, vt posset in eadē causa Sedis Apost. auctoritas iterponi.

Hifquè Paulo V. relatis, idem litteris datis 19. Octobris 1609. Congregationi facultatem attribuit inquirendi in genere; & Congregatio decreuit, & relaxauit remifforiam, & compulforiam à caufa Procuratore petitas, directas Archiepifcopo Valentino; eiusquè in fpiritualibus Vicario.

Processus huiusmodi in genere confectus ad Urbem transmissus est anno 1610. cuiusq; relatio commiffa bon. me. Cardinali Millino, qui muius expleuit die feptima Augufti eiusdem anni, & Congregatio cenfuit, fatis fuperquè conftare de fama puritatis fidei, de faneimonia vitæ, deque operatione miraculorum, & populi erga Fratrem Thomam deuotione in genere; ideoquè poffe ad inquisitionem fpecialem deueniri.

Paulus V. his auditis, nouis fuis litteris Congregationi concessit, vt poffet inquirere in fpecies, quæ remifforiales, & compulforiales litteras defuper expetitas decreuit, & relaxauit die nona Octobris 1610. directas videlicet pro Ciuitate, & Diocefi Toletana Cardinali Royas loci Ordinario cum facultate fubftituendi; pro Ciuitate uerò, & Diocefi Valentina Archiepifcopo; eiusquè Vicario generali; Verim habito mox ante præfentationem harum litterarum nuncio de obitu Archiepifcopi, Congregatio die 26. Februarij 1611. facultatem tranfmiffit Epifcopis Marochitano, Coronen. & Segobricenfi aperiendi, & executioni demandandi eafdem litteras.

Die prima Septembris 1612. fuit præfentatus processus in fpecie Valentia compilatus, & alter Toleti confectus exhibitus; est die 2. Martij 1613. quos Congregatio iuffit ex Hispano in Italicum idioma interpretari.

Pluries deindè repetitis obfecrationibus Hispaniarum Regis Catholici; peracta per Cardinalem Lancellottū, abfente Cardinale Millino, Relatorem deputatum, relatione contentorum omnium in prædictis processibus; Congregatio die 20. Septembris 1614. cenfuit, caufam ferui Dei in eo ftatu reperiri, vt eadè poffet Auditoribus Rota tunc de more committi, hisquè Paulus V. affenfit; Quare confignatis Notario Rotæ processibus, iisdemquè in vim commiffionis ab eodem Pontifice fignata; in Rota difcuffis ab Auditoribus Sacrato, Coccino, & Manzanedo Commiffarijs, Summo Pontifici relatum fuit, processus valide

fuisse confectos, ac testes ritè examinatos, ne non plenissimè cō-
stare de fidei puritate, vitæ sanctimonia, virtutibus, & miraculis
in specie, ideoquè tutò posse ad Fratris Thomæ Canonizationem
quandocumquè procedi.

Repetitis deindè precibus Regis Catholici, & aliorum, Pau-
lus V. die tertia Februarij 1618. rursus huiuscè causæ cogniti-
onem commisit Sac. Congregationi ad effectum Beatificationis.

Die 31. Martij eiusdem anni Congregatio censuit constare de
virtutibus Theologicalibus: & ad comprobendam fidei magnitu-
dinem, duo miracula in vita patrata, scilicèt multiplicationis tri-
tici, & sanationis paralytici admisit, & approbavit.

Successivè declaravit diebus videlicet 23. Aprilis 3. Junij,
& 21. Julij plenissimè constare etiam de virtutibus Cardinalibus,
& Monasticis in gradu heroico, dequè fidei puritate, sanctitate
vitæ, & frequentia populi ad eius sepulchrum, & insuper qua-
tuor miracula approbavit, videlicet.

Resurrectionis Pauli Francisci Cardonæ septem mensium la-
bore febris consumpti, ac tandem mortui.

Resurrectionis Sperantiæ Valeriæ quæ febrì decem mensibus
vexata, & vita functa, sola Dei serui intercessione spiritum reas-
sumpsit.

Sanationis carcinomatis in Francisca Nadal nullo adhibito
naturali remedio.

Sanationis plagarum incurabilium, quibus quinquennio af-
fecta fuerat Catharina Vincentia Rossellon, nullo nec vfa medi-
camento.

Die 18. Augusti eiusdem anni S. Congregatio quatuor alia
miracula approbavit, scilicèt.

Sanationis ophthalmiæ in persona Marcellæ de Lizania mo-
mento obtentæ.

Sanationis claudi ex contractione neruorum, scilicèt, Petri
Antonij Sutoris Valentia in eo morbo per biennium cōfirmati.

Sanationis vlcerum incurabilium in persona Iacobi Ceruera
camentarij, eo morbo à quatuordecim annis vexati.

Liberationis Vincentij Ciprer de Paternoy à contractione
neruorum ex paralyti, momento secuta.

Prædictisq; miraculis approbatis Congregatio die 7. Septem-
bris

bris 1618. rursus declarauit, plenissimè cōstare de validitate processuum, deque virtutum excellentia, fidei puritate, vitæ sanctimonia, operatione miraculorum, ac deniq; de fama sanctitatis, & frequentia populi ad sepulchrum serui Dei; & propterea cēfuit, posse, si Sanctissimo placuisset, in posterum nuncupati Beatum, & de eo tanquam de Confessore Pontifice quotannis in Regno Valentia à Religiosis vtriusquè sexus Ordinis S. Augustini, & in Ciuitate Valentina à Clero tum Seculari, cum Regulari, recitari officium, & missam celebrari.

Quibus annuit Paulus V. ac desuper litteras in forma Breuis concessit, datas die 14. Septembris 1618. idemquè Indultum, mox extensum fuit ad omnes vtriusquè sexus Religiosos prædictos Regnorum Castellæ, Aragoniæ, & Catalonia, necnon ad Oppidum Villanouæ, ac tandem ad omnes pariter vtriusquè sexus Religiosos Ordinis S. Augustini vbiquè terrarum existentes, decretis videlicet S. Congregationis die 19. Augusti 1619. & 30. Martij 1621. necnon litteris Apostolicis datis in forma Breuis diebus 19. Aprilis, & 14. Maij eiusdem anni 1621.

Die verò sexta Decembris prædicti anni, repetita in Congregatione octo præscriptorum miraculorum approbatione, duobus insuper miraculis sacra eadem Congregatio subscripsit, scilicet.

Instantaneæ cōcessionis lactis Catharinæ Montaltæ Sollent, & Sanationis à podagra, qua sexennio Ludouicus Lemosi Chirurgus Valentinus laborauerat.

Ob idquè Congregatio censuit, tutò posse Summum Pontificem quandocumq; ad solemnem eiusdem Beati Canonizationē iuxta ritum S. R. E. & SS. Canonum dispositionem procedere.

Verum, cum superuenissent noua decreta s. m. e. Urbani VIII. filuit causa vsquè ad annum 1649., quo anno die 13. Julij, Innocentio X. fel. rec. fuit facta præmissorum omnium relatio, & ab eodem signata Commissio reassumptionis causæ, mox deputato Relatore Cardinale Cornelio, & die 27. Septembris declarato, quòd casus versaretur inter exceptos à decretis super non-cultu editis, fuerunt examinata opera eiusdem Beati, & die 7. Martij 1650. decretum, nihil in eis contra fidem, & bonos mores contineri.

Præ-

Præterea die 6. Februarij 1615. fuerunt decreta litteræ remissoriales ad probandum ea, quæ superuenerant post indulgentiam, eaque directæ Archiepiscopo Valentino, necnon Episcopis Segobriceñ, & Derthuseñ.

Processus huiusmodi ad Urbem transmissus est, ac deindè discussus in Congregatione die 28. Martij 1656. & admissa per Sanctiss. D.N. eius validitate, duobus etiam miraculis Sanctitas Sua subscripsit, eaque approbavit, scilicèt,

Sanationis deformis herniæ per quatuordecim annos confirmatæ in persona Ioannis Alapont buccini pulsatoris.

Præseruationis à morte Vincentiæ Mattheù puellæ septennis, quæ in puteum delapsa, sub aquis ferè tribus horis permanerat.

Verùm etsi modò adimpletissijs, quæ noua decreta expetunt, decretum editum die sexta Decembris 1621. penitus reuuiiscat; tamen Sanctissimus rursus audire intendit singulorum sententias, An scilicèt tutò procedi posse videatur ad solemnem eiusdem Beati Canonizationem. Ideò &c.

Propè iam erat dies Congregationis habendæ coram Sanctissimo; cum Eminentissimus Card. Pallottus admonitus celeri cursu ad Urbem properauit.

Die igitur 12. Iunij in Quirinali Palatio Pontificio præsentibus Cardinalibus, Consultoribus, & Officialibus SS. Rit. Congregationis, Sanctissimus inuocationem Spiritus Sancti è more peregit, deindè sedit, iussitque referri vitam, mortem, virtutes, & miracula B. Thomæ, necnon quæcumquè acta in eadem causa. Tunc Card. Pallottus iussa impleturus assurgens, detecto capite, Relationem inferius exarandam, quam ipse præcedenti nocte ad eum detuleram, legere coepit, & sedens tecto capite profectus est, ea pietate, vt mirum videretur nè inter lachrymas, quas assiduò profundeabat, prorsus deficeret; stetit attamen aliquandò filens exiguo temporis interuallo ingenti vi lachrymarum præpeditus; Sanctissimus verò prodigiosam sanè, & miram, propemodùm B. Præfulis charitatem admiratus, pia præcordia continere non valuit, quin ipse Maiestatem lachrymis temperaret, idquè Patres laudabiliter, ac piè imitati, eò tandem singuli ducti sunt, vt vna fuerit omnium sententia, ac si vno tan-

tum

tum ore prolata, nedum ad Beati Canonizationem, tutò procedi posse, verum expedire plurimum, vt quàm citissimè ad eam deueniretur.

Relatio sequitur.

Beatissime Pater

Thomas de Villanoua Ordinis Eremitatum Sancti Augustini Archiepiscopus Valétinus, natus est in Oppido Fontisplanis, vulgò Fuenllana nuncupato Toletanae Dioecesis, anno circiter millesimo quadringentesimo octogesimo septimo, in Domo Materna ex Alphonso Thoma Garzia de Villanoua de los Infantes, & Lucia Martinez pijs coniugibus, quos tam eximios Catholicæ Religionis cultores extitisse fertur, vt suas Domos Inquisitoribus Regni Murciae, Dioecesim Tolétanam inuisentibus Hospitio excipiendis consecrassent, adeoque in pauperes liberales, vt passim Eleemosynarij cognomento vocarentur.

Alphonsus enim sciens, quod tineam non excludunt clausurae, sed claudunt, & rubiginem nutriunt seruata, non vitant: vt sua seruaret, non seruabat, sed erogabat in pauperes. Nam pinguem frumenti censum, quem è molendino quotannis percipiebat, in egenos erogare consueuerat, & frumentum pauperibus agricolis ad ferendum mutuatum, exigente mox eorumdem inopia, liberè dimittebat. Lucia verò, nè panem otiosa comederet, manum suam misit ad fortia, ac digitis apprehenso fuso, nendis lino, & lana assiduò vacans, ijs pauperum inuiditati consulebat: ipsa tantum cilicio, indusij loco contenta.

Thomas à puerili aetate, Domino iam tunc in serui sui infantia operante, non obscura futurae Sanctitatis dedit indicia, nec serò piæ educationis profectum ostendit: uentacula enim pueris gymnasium petentibus dari solita, pauperibus largiebatur, ac ne nudos dimitteret homines, quibus non erat operimentum in frigore, domum saepe saepius repetebat, sa go thoracè, pileo, caligis, & pallio denudatus, quibus Christum in pauperibus egenum induerat. Præterea, nè aliquando facultas subueniendi pauperibus sibi adimeretur, si post dispersum quotidianum panem superat

rerat